

Det kongelige Opfostringshus i Hellebæk.

- af skorpen *Anders Møller Nielsen "Røde Orm"* nr. 81 årgang 1958-63

Man kan undre sig over hvordan en skole som har ligget 200 år i København bliver flyttet 50 kilometer ud af byen til Hellebæk ved Øresunds Kyst.

Historien er den, at efter 2. verdenskrigs slutning i 1945, var den danske stat så heldig at kunne erhverve Hellebækgaard til spotpris: Man konfiskerede den simpelthen med henvisning til en ny lov som blev vedtaget i folketinget kort efter 2. verdenskrig. – Lov om inddragelse af tysk og japansk ejendom. – Til dækning af krigsgæld.

To af de fire ejere af Hellebækgaards herligheder med 235 tønder skov, marker og de tilhørende bygninger var tilfældigvis tyske, og deres besiddelser blev derfor inddraget under statsforvaltningen.

Der blev anlagt fredningssag 1952 over det meste af Hellebækgaards tilliggende for at hindre tilfældigt byggeri i området, dog bortsolgtes et større område nord for Skåningedammen og ud til Kroge Bakke til boligbebyggelse i Ålsgårde.

Militæret fik øvelsesterræn på markerne og i en del af skoven, og desuden fik de avlsgårdens bygninger som lå ved markerne. Kronborg Skovdistrikt fik overdraget den resterende Hammermølleskov.

Efter statens opdeling af Hellebæk Gods, var der således kun bygningerne ved Strandvejen med tilhørende have tilbage, som man ikke havde videre planer med. Bygningerne blev derfor midlertidigt anvendt som bolig for lettiske flygtninge.

Det kongelige Opfostringshus som havde til huse i Randersgade i København i meget trange omgivelser kun med en skolegård som udendørs facilitet, og dårligt egnede lokaler som kostskole, som ifølge skolens fundats skulle være for trængende, velbegavede og flittige drenge.

Der var kun to muligheder: Enten at lukke skolen, eller at finde et bedre egnet sted at placere skolen med sine ca. 100 drenge i alderen 11 – 17 år.

Da skolen stod overfor at skulle fejre sit 200-års jubilæum i 1953, blev det anledningen til at gode mennesker i Københavns Magistrat, som var Opfostringshusets øverste ledelse, magede det således, at skolen kunne overtage Hellebækgaard for den favorable pris af 120.000 kr. – Nok en slags jubilæumsgave.

En renovering af de fredede bygninger var stærkt nødvendig, og i sommeren 1953, var bygningen og de store arealer omkring renoverede for 1,5 millioner kroner, og det var inklusiv en nyopført længe med 5 klasselokaler og et lærerværelse. I september måned samme år flyttede Det kongelige Opfostringshus til Hellebæk, kun medbringende den gamle skoleklokke med tilhørende klokkestabel samt et stort brændekomfur, som den medfølgende økonoma fru Siwert havde beordret på flyttevognen sammen med den store brødmaskine på halvanden meter med et stort håndsving på, som kunne skære elevernes tykke rugbrødsskiver, der havde givet navn til "Skorpeskolen".

Kong Frederik den 9. og Dronning Ingrid kom i egne høje personer, og indviede de nye faciliteter. Alle skolens elever var i deres sorte uniformer og kasket. Skolens splitflag var hejst, og Hellebæks befolkning havde i dagens anledning trukket i festtøj, og et helt optog af udklædte beboere gik fra Bøssemagergade til plænen foran Hellebækgaard, hvor de hylkede de kongelige. – Det var en stor dag for byen.

Hverdagen på skolen indtraf derefter, og eleverne på skolen kunne nu tage deres nye faciliteter i brug.

Opfostringshuset havde i de første år ca. 80 kostskoleelever og desuden ca. 30 dagelever fra Hellebæk, som søgte den nye skole, da man her kunne tage Realeksamen – det kunne man ikke på Hellebæk Kommuneskole.

Den yngste nye årgang, som gerne var i 11 – 12-års alderen, blev indkvarteret i den nederste del af den bygning, som indtil 1920 havde huset Hellebæk Kapel. Ved ombygningen i 1952, blev kapellet inddelt i 2 etager, hvor de yngste elever fik sovesale. – Efter hver sommerferie avancerede eleverne, så de fik sovesale nærmere og nærmere palæet. Opholdsrummene befandt sig i palæet, hvor der var indrettet hyggelige stuer med radio, røde kokostæpper, smagfulde borde, kobberstik på væggene, et lille bibliotek, og i entreens dragkiste opbevarede en stor 3-benet kikkert til opstilling om søndagen så eleverne kunne bese skibene på Øresund.

Vi elever var jo kommet for at lære noget, så hver morgen blev vi purret ud af de 2-etagers køjer og fik et hurtigt brusebad. alle mand ind på en lang række, og så efter tur 15 sekunder under den varme bruser, og derefter det kolde gys under den kolde bruser. Det var jo noget der kunne få de søvnige til at vågne ! Sengene skulle redes på militær vis med 2 lagener og 2 tæpper, som skulle ligge stramt og lige. Påklædningen til hverdag var plusfour-bukser – også kaldet pludderbukser - og ternede skjorter, men ingen var ens. - Indendørs gik vi altid i hjemmesko, og udendørs havde vi sorte sko eller gummistøvler. For at undgå forvirring med fodtøj og beklædning, skolebøger m.m. havde alle elever som på en militærkaserne et nummer, som skulle påføres alle ejendele. – Meget praktisk, Skoleuniformerne blev kun anvendt når vi festede eller blev sendt hjem til forældrene en gang om måneden.

Til Morgenmad serveredes havregrød, en ostemad og en kop varm the. Alt serveret i hvidt jernporcelain fra Den kongelige Porcelainsfabrik.

Den nybyggede skole i en etage, var med gode lærere, som jeg aldrig oplevede slog, sparkede eller gav svedetimer. Heller ikke de store slåskampe og uoverensstemmelser eleverne imellem var almindelige. Når der var spisefrikvarter ovre i den kommunale Hellebækskole, som lå ca. 300 meter fra vores skolebygning, kunne man høre konstant skrig og larm som fra en mågekoloni – på skorpeskolen gik vi stille rundt og repeterede lektier og spiste de tykke rugbrødsmadder – de berømte skorper - med fedt og ost, som blev båret over i skolen. – én stor humpel til hver elev. Skoletiden var altid fra 8 til 13 – også om lørdagen!

Efter den varme mad, der altid bestod af 2 retter -veltillavet og velmagende – var indtaget oppe i palæets store sal på 2. sal ved 4 lange borde med lærerne for bordenden, skulle alle elever udføre et stykke praktisk arbejde. Nogle havde faste pligter med opvask, køkkentjeneste, skopudsning, skolefejning, vedligehold af gange, stier og Gårdspladser. Og da der blev anlagt en fodboldbane til skolen 5 minutters gang oppe i skoven, blev vi sat til at samle sten, rive og så græs. Det store brændekomfur i køkkenet fordrede brænde hver dag, så brændekløvning blev også en af tjanserne...og blev nærmest brugt som en afstraffelse af uorne gemytter. Da komfuret endelig skulle afløses af et elektrisk, blev vi sat til at grave kabelrender i 1 meters dybde ud til Strandvejen. Der var altid noget at rive i.

Heldigvis var der også noget, der hed fritid.

Mange spillede fodbold, gik til musikundervisning, øvede sig på blokfløjte, cyklede ud i skoven eller til Langebro og stranden. Der var flere klubber på skolen som ved vintertid lavede hobby-arbejder og viste film ovre i skolen, en fotoklub og modelflyveklub. Desuden var der jo lektielæsningen, som ikke måtte forsømmes. Der var aldrig nogen som kedede sig.

Lidt underholdning var der også tit.

En aften holdt der 2 busser i skolegården; Forstanderen inviterede os til Helsingør for at se den nye film om "Flemming på Kostskole". På skolens fødselsdag i september blev vi alle kørt til København, hvor vi kom ind at se en forestilling i Cirkus Schumann ved Rådhuspladsen.

Desuden havde skolen et par gange besøg af kendte kunstnere, som optrådte i den store sal i Palæet. Otto Francker, Freddy Albeck, Elith Foss, og mindre kendte tryllekunstnere og artister har haft deres gang på skolen igennem årene. Skolen arrangerede terrænløb i skoven, fodboldturneringer, skolekomedier, havde et skoleblad som eleverne udgav, sendte de interesserede til koncerter og teaterforestillinger i Helsingør. Skolen gjorde meget for trivslen.

Skolen sørgede også godt for de udgående elever. Der blev hjulpet med lærepladser, kun de færreste læste dengang videre, og til hjemrejsen fik man udleveret tøj til et par års forbrug. Et pænt sæt tøj med tilhørende slips og overfrakke fik man lov til selv at vælge hos Crome & Goldschmidt i København, og som ved ankomsten til skolen, blev man også ved afskeden fotograferet på palæets trappe. Med sin kuffert i hånden, kunne man drage ud i den nye fagre verden med Hornbækbanens tog eller bus.

August 2010